Medling, en allt för oprövad genväg förbi köerna i domstol

ANALYS

TVISTLÖSNING

Den som någon gång väntat på en huvudförhandling vet att svensk domstolsprocess sällan är en snabb affär. Kommersiella tvister blir allt mer omfattande och kostsamma. Samtidigt belastas de allmänna domstolarna hårt av brottmål och andra mål med förtur, vilket innebär att civilrättsliga tvister riskerar att få vänta längre på sin prövning. Det är inte ovanligt att det tar ett till två år innan även en förhållandevis blygsam kommersiell tvist når huvudförhandling. Domstolarnas tid och resurser räcker helt enkelt inte alltid till för att alla som vill få sin sak prövad ska kunna få en huvudförhandling inom rimlig tid.

Under väntetiden hinner mycket hända. Kostnaderna för ombud, utredning och bevisning växer för varje månad som går. Nyckelpersoner byter jobb eller går i pension, och minnet av vad som egentligen hände när tvisten uppstod bleknar. Det gör sällan bevisläget bättre. Frågan är därför inte om parter bör överväga alternativ till domstol, utan varför de inte gör det oftare och tidigare.

Skiljeförfarande

Skiljeförfarande brukar lyftas fram som det naturliga alternativet till domstol och erbjuder onekligen fördelar som sekretess och möjligheten att själv utse skiljemän. Även skiljeförfaranden kan dock vara tidskrävande och kostsamma, särskilt i mer komplexa kommersiella tvister där processen i många avseenden kan komma att likna en fullständig rättegång.

Dessutom handlar även ett skiljeförfarande om att avgöra vem som har rätt och vem som har fel. En part vinner och en part förlorar. Statistik från Stockholms Handelskammare visar att tiden för att avgöra en tvist genom skiljeförfarande kan variera mellan sex och 36 månader, vilket knappast kan beskrivas som en snabbfil för tvistelösning.

Medling, snabbare, billigare och skonsammare

Medling skiljer sig från både domstolsprocess och skiljeförfarande. Genom att parterna själva är med och formar lösningen kan båda lämna processen med ett resultat som de kan acceptera, även om lösningen innebär kompromisser. Det handlar inte om att medlaren ska göra en juridisk bedömning av sakförhållanden och bevisning, utan om att lyfta blicken från frågan om vem som har rätt och i stället fokusera på hur parterna bäst kan gå vidare.

Medling, en allt för oprövad genväg förbi köerna i domstol

ANALYS

TVISTLÖSNING

Medling är ett strukturerat förfarande där en neutral och opartisk medlare hjälper parterna att själva hitta en lösning. Medlaren avgör inte tvisten och kan inte tvinga fram en uppgörelse. Syftet är i stället att strukturera dialogen, tydliggöra parternas intressen och hjälpa dem att identifiera lösningar som båda kan acceptera. Det gör medling till ett attraktivt alternativ till en utdragen domstolsprocess, och fördelarna är flera.

Tidsvinsten är den mest uppenbara fördelen. En medling kan i regel genomföras på några veckor i stället för på månader eller år, och processen kan anpassas efter parternas kalendrar och verksamhet. Även kostnadsbilden talar till medlingens fördel. Ett medlingsförfarande kostar normalt en bråkdel av en fullständig domstolsprocess eller ett skiljeförfarande, samtidigt som parterna undviker den betydande kostnadsrisk som är förknippad med en utdragen process och ett eventuellt negativt utfall.

Minst lika viktigt är att medling kan bedrivas konfidentiellt. Det skyddar känslig affärsinformation och kan bidra till att begränsa den negativa påverkan på parternas anseende. Det är en viktig skillnad jämfört med en offentlig rättegång. Konfidentialiteten kan också göra det lättare för parterna att tala öppet om både tvisten och tänkbara lösningar, vilket i sin tur kan öka möjligheten att nå en överenskommelse.

Medling kan dessutom bidra till att bevara affärsrelationer på ett sätt som en process i domstol eller ett skiljeförfarande ofta har svårare att göra. Fokus ligger på gemensam problemlösning snarare än på att en part ska vinna och den andra förlora. Det är särskilt värdefullt vid tvister mellan avtalsparter, samarbetspartners och delägare eller i andra situationer där parterna förväntas fortsätta ha en relation även efter att tvisten har lösts.

Slutligen behåller parterna själva kontrollen över resultatet. Medlaren kan varken döma eller tvinga fram en lösning. En eventuell uppgörelse förutsätter att parterna själva kommer överens. Det innebär att resultatet kan spegla vad parterna faktiskt vill och kan leva med, snarare än att bli ett domslut eller en skiljedom som någon av dem inte själv har valt.

Ett tidigt naturligt steg, inte en sista utväg

Medling behöver inte vara något man provar först efter att allt annat har misslyckats. Tvärtom kan medling vara särskilt värdefull när den prövas tidigt, innan positionerna har hårdnat, kostnaderna har skenat och minnesbilderna hunnit blekna.

Medling, en allt för oprövad genväg förbi köerna i domstol

ANALYS

TVISTLÖSNING

Med tanke på hur belastade domstolarna är och hur länge kommersiella tvister riskerar att pågå finns det goda skäl för fler parter att se medling som ett naturligt första steg, snarare än som en sista utväg när alla andra möjligheter är uttömda.

Formen är fri, förtroendet för medlaren är avgörande

Medling kan bedrivas i flera olika former. Den kan ske genom rättens försorg, så kallad särskild medling, eller genom att parterna själva kommer överens om en gemensamt utsedd medlare. Formen kan i stor utsträckning anpassas efter parternas behov och tvistens karaktär.

Medling ersätter inte parternas rätt att få tvisten avgjord av domstol eller skiljenämnd. Alla har naturligtvis rätt att få sin sak prövad. Men i många fall finns det både tid och pengar att vinna på att ta hjälp av en medlare för att finna en lösning innan konflikten har gått för långt.

Det viktigaste vid valet av medlare är att personen kan vinna båda parters förtroende. Det handlar både om förmågan att lägga upp och genomföra medlingen på ett professionellt sätt och om kunskap och erfarenhet av de förhållanden som tvisten gäller. Relevant erfarenhet skapar förtroende, och förtroende är i slutändan en av de viktigaste förutsättningarna för en lyckad medling.

Vill du veta mer om hur en medling går till? Kontakta Wåhlin Advokaters tvistlösningsgrupp för att diskutera hur en medling kan bidra till att lösa just er tvist.

Wåhlin Advokater
Robert Nylinder

Advokat / Partner
+46 (0)708-54 94 38
robert.nylinder@wahlinlaw.se